

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

ستاد بحکارتی حوزه سیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

بر اساس ارائه دکتر مسعود درخشان

در دوره مدرسه تابستانه سیاست‌گذاری اقتصاد اسلامی - مرداد ۱۴۰۲

تاریخ چاپ: اسفند ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان: بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

بر اساس ارائه دکتر مسعود درخشان در دوره مدرسه تابستانه اقتصاد اسلامی سال ۱۴۰۲

گروه پژوهشی: ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی

ناظر علمی: دکتر حمیدرضا مقصودی

واژه‌های کلیدی: نفت - امنیت اقتصادی - بحران انرژی - اقتصاد اسلامی

ویراستار: اسد عدالت پرور

شناسه گزارش: ۴۰۲۱۲۱۹۲۳۰۸

تاریخ نشر: اسفند ۱۴۰۲

حقوق معنوی این اثر متعلق به ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی است و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است. جهت دریافت گزارش‌های سیاستی به سایت www.sahwa.ir مراجعه کنید. مطالب این گزارش، الزاماً نظرات رسمی ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیست.

مقدمه

بحث ما به طور مشخص راجع به آینده‌ی ذخایر نفت و گاز کشور و تهدیدی است که از این جهت متوجه انقلاب اسلامی است. آیا خطری بزرگ‌تر از این انقلاب اسلامی ما را تهدید می‌کند یا خیر؟ خطر بحث انرژی در کشور بیش از بانک‌هاست. چون خطر بانک‌ها مثل بیماری سرطان کم‌کم شکل می‌گیرد و نظام را ضعیف و ضعیف‌تر می‌کند اما مسئله و بحران انرژی که در پیش است مثل بادهای تند یا زمین لرزه‌های بزرگ عمل خواهد کرد و آثارش از این جنس خواهد بود. آنچه در اینجا بیان می‌گردد نتیجه ده، پانزده ساله‌ی درگیری در حوزه نفت و شاگردی نزد بهترین مهندسان نفت دنیا یعنی مرحوم سعیدی و مهندسان جنوب کشور می‌باشد.

تأملی بر مفهوم مخازن نفتی

وقتی از ذخایر نفتی سخن می‌گوییم منظور ما مخازنی مثل معادن نمک یا معدن فیروزه یا زغال سنگ یا مخازن بزرگ آب زیرزمینی و مواردی از این دست نیست. سنگ مخزن منافذی دارد و سوراخ‌هایی دارد که به آنها تخلخل‌ها یا منافذ سنگ می‌گویند که نفت در داخل این منافذ ریز قرار دارد. در بعضی از این سنگ‌ها این منافذ دیده نمی‌شود و با چشم مسلح دیده می‌شوند و همانطور که گفتیم نفت در داخل این منافذ است و این طور نیست که به پایین برسیم و نفت را به راحتی بالا بکشیم بلکه نفت در داخل آن منافذ است. یک میدان گازی هم این‌گونه است. سنگی وجود دارد که در منافذش گاز موجود است و تبعاً در برخی لایه‌ها می‌بینیم که نفت هم هست. همچنان که در مخازن نفتی هم اینگونه است، فرض کنید که مثلاً دویست متر است مثلاً صد متر آن نفت و پنجاه متر بعدی مشاهده می‌کنیم بیشتر گاز وجود دارد به آن مخازنی که بیشتر در آنها گاز وجود دارد میدان گازی و به مخازنی که بیشتر نفت دارند میدان نفتی می‌گویند.

میدان نفتی، اصطلاحی فنی است مثلاً یک مخزن وجود دارد بعد از اینکه مخزن تمام می‌شود دیگر چیزی نیست و بعد می‌بینیم که یک مخزن دیگر زیر آن قرار دارد بعد مثلاً پانصد متر دیگر چیزی نیست و بعد دوباره

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

یک مخزن زیر آن موجود است که هر کدام ظرفیت‌های متفاوتی دارند که به مجموع این‌ها میدان نفتی گفته می‌شود. به نفتی که داخل این مخازن وجود دارد نفت درجا می‌گویند یعنی نفتی که در آنجا وجود دارد. هر جا که نفت هست گاز هم وجود دارد. یعنی مخزن نفتی به خاطر گازی که داخل آن هست در فشار بسیار بالایی قرار دارد. این مخزن بسته است و پوسته‌ی سختی دور آن را گرفته است که مانع از خروج گاز می‌شود. گازی که داخل مخزن است مثل تخم مرغی است که پوسته دارد. وقتی گاز می‌خواهد که بیرون بیاید نفت هم به همراه آن به بیرون فوران می‌کند. نفت را بیرون نمی‌آورند بلکه نفت خودش بعد از سوراخ کردن پوسته بالا می‌آید. این نفت تا چه زمانی بیرون می‌آید؟ بیست سال، بیست و پنج سال و مواردی بوده که تا سی سال ادامه داشته است.

بعد از بیست یا بیست و پنج سال فشار مخزن کم می‌شود و می‌گویند که این مخزن دیگر مرده است یا اصطلاحاً می‌گویند مخزن از نفس افتاده است و دیگر نفت نمی‌دهد. آیا هیچ راهی برای بیرون آوردن بقیه نفتی که آنجا باقی مانده است وجود ندارد؟ کاری که می‌توانیم انجام دهیم این است که از جای دیگر گاز بیاوریم و جای دیگری را سوراخ کنیم و از آنجا گاز را تزریق کنیم که اصطلاحاً به آن ازدیاد برداشت می‌گویند بنابراین فقط یک راهکار جدی وجود دارد و آن تزریق است. بعضی مواقع گازی برای تزریق وجود ندارد مثل عربستان که گاز زیادی ندارد و حتی گاهی برای تزریق گاز به مخازنش، واردات گاز انجام می‌دهد.

این که مخازن را سوراخ کنیم و نفت بیرون بیاید به این فرایند تخلیه طبیعی می‌گوییم و به فرایندی که گاز تزریق می‌کنیم که فشار مخزن بالا برود و درصدی از نفت باقی مانده بالا بیاید، ازدیاد برداشت می‌گوییم. درصدی از این نفت هیچ‌گاه بیرون نمی‌آید. این گازی که تزریق می‌کنیم می‌تواند گاز طبیعی باشد یعنی همین گازی که در خانه‌ها مصرف می‌کنیم یا می‌تواند گاز ازت یا گاز کربنیک باشد. تزریق آب هم می‌تواند صورت پذیرد، آب به مخزن فشار می‌آورد و چون نفت سبک‌تر است بالا می‌آید. بنابراین تزریقی که صورت می‌پذیرد این حسن را دارد که درصد زیادی از نفتی که پایین مانده را بیرون می‌آورد.

امروزه در برخی از میداین نفتی ما گاز تزریق می‌شود. میدان هفتکل نخستین میدانی بود که مرحوم سعیدی

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

در زمان شاه تزریق گاز به آن را شروع کرد. این میدان به دلیل همان تزریقی که صورت گرفت حدود نود سال است که هنوز فعال می باشد و در دنیا به عنوان یک پدیده ی عجیب مورد مطالعه قرار می گیرد. بعد از چهل و پنج سال فشار این گازها پایین آمده و در این مدت همواره تولید نفت داشته ایم. گازهایی که قاطی نفت بوده، بالا آمده و آنها را سوزانده ایم و در حال حاضر اطلاعی نداریم که چقدر تزریق می شود. مصوبه های هیات علمی شرکت ملی نفت هشتاد میلیون بشکه است و همان هشتاد میلیون هم تزریق نمی شود، می گویند گاز نداریم تزریق کنیم و مردم و صنایع بدون گاز مانده اند. اگر تزریقی به میادین نفتی صورت نگیرد نتیجه اش چه موقع ظاهر می شود؟ پانزده سال بعد. اما اگر به مردم گاز ندهند نتیجه اش دو ماه بعد ظاهر می شود. بنابراین مجبورند گاز را بدهند به خانه ها تا صدای شان در نیاید. اما میادین نفتی زمانی خبرساز می شود که ما دیگر وزیر نفت نیستیم و در کابینه نقشی نداریم. آیا این را می توانیم جمهوری اسلامی بنامیم؟ آیا این همان اقتصاد مقاومتی است که مقام معظم رهبری فرمودند.

الگوی راهبردی ایران در حوزه نفت و گاز

در ایران اصلا برنامه راهبردی نداریم هنوز وزارت نفت مثل زمان رضا شاه و اول انقلاب در فکر این هستیم که نفت را استخراج کنند و بعد به فروش برسانند. پس آیندگان چه؟ اصلا منافع ملی فراموش شده است. همین باعث شده که اکنون مشکل نفت داشته باشیم. هفده هجده سال پیش با مرحوم دکتر سعیدی مطالعه کردیم و گفتیم سال هزار و چهارصد نفتی برای صادرات نداریم اسناد آن هم موجود است همه گفتند اینها در مورد چه چیزی صحبت می کنند؟ حالا که سال هزار و چهارصد دو شد بعضی ها گفتند دیدی آقای درخشان که حرف های شما بی پایه و اساس بود شما مگر همان کسی نبودید که می گفتید نفتی برای صادرات نداریم اکنون ما داریم روزی یک میلیون بشکه نفت صادرات می کنیم، جواب من این است که زمانی که ما این حرف را بیان کردیم پارس جنوبی هنوز کشف نشده بود یعنی کشف شده بود اما تولید نشده بود. محاسبات ما بر این مبنا بود که پارس جنوبی نیست ما بدون پارس جنوبی پیش بینی کردیم و گفتیم هزار و

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

چهارصد نفتی برای صادرات نیست و اکنون می‌گوییم که ما باید وارد کننده نفت می‌بودیم چرا که اثبات آن دودوتا چهارتاست، اکنون ما چقدر از پارس جنوبی استخراج می‌کنیم؟ تقریباً هفتاد درصد گاز کشور وابسته است به این میدان و این یعنی فاجعه. اگر این پارس جنوبی نبود ما همین اکنون باید دو میلیون و هشتصد هزار بشکه نفت خام وارد می‌کردیم با کدام پول؟ آیا به این اقتصاد مقاومتی می‌گویند؟ این آینده‌ی نفت کشور است.

این پارس جنوبی تا چه زمانی هست؟ تا چه موقع می‌توانیم دلبسته‌ی پارس جنوبی باشیم؟ ما پنج سال پیش یا شش سال پیش بود پیش‌بینی کردیم که تولید از پارس جنوبی به ششصد میلیون بشکه یا هفتصد میلیون بشکه می‌رسد و سپس پارس جنوبی افت می‌کند بنابراین هزار و چهارصد و بیست افق چشم‌انداز تولید ما از پارس جنوبی است. اکنون که هفتصد میلیون متر مکعب از پارس جنوبی استخراج می‌کنیم زمستان‌ها صنایع عمده‌ی ما گاز ندارند، تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل.

یک خبرنگار از آقای مشکین فام مدیر عامل شرکت نفت و گاز پارس پرسیده بود که برخی‌ها نگرانند که کاهش تولید پارس جنوبی مشکلاتی برای کشور به وجود بیاورد، پیش‌بینی شما در این خصوص چیست؟ ایشان جواب دادند که پارس جنوبی مثل همه‌ی میداین بالاخره با افت فشار مواجه خواهد شد و پارس جنوبی هم مستثنی نیست و دوباره خبرنگار پرسید چقدر افت می‌کند و آقای مشکین فام گفته بودند که سالی به اندازه‌ی یک فاز یعنی سالی بیست و هشت و نیم میلیون متر مکعب افت می‌کند. حرف آقای مشکین فام را پیش چه کسی ببریم و بگوییم، بیست سال تلاش بی‌حاصل یعنی این.

فناوری و سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت نفت

سرمایه‌گذاری در صنعت نفت کشور از زمان قرارداد داری تا آی‌پی‌سی بیش از یک قرن عمدتاً در چارچوب قراردادهای نفتی با شرکت‌های نفتی خارجی بوده است یا اینکه در قراردادهای نفتی بر این نکته تأکید شده است که پیمانکار یعنی همان شرکت خارجی موظف است فناوری را منتقل کند و از نیروهای انسانی ایرانی

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

استفاده کند و یا اینکه نیروهای انسانی را برای جاگزینی با نیروهای خارجی تعلیم دهند. اما سابقه‌ی بیش از یک قرن، نشان می‌دهد که هیچگاه، فناوری نوینی در چارچوب هیچ قرارداد نفتی به صنعت نفت کشور منتقل نشده است.

انتقال فناوری در قراردادهای نفتی از دارسی تا آی‌پی‌سی سرابی بیش نبود برای رد این نظر کافی است فقط و فقط به یک مورد اشاره کنید که فلان فناوری در فلان قرارداد نفتی با فلان شرکت نفتی به صنعت نفت کشور منتقل شده است، حتی یک مورد هم وجود ندارد.

بعد از انقلاب اسلامی و در خلال جنگ تحمیلی تمام میادین نفتی و گازی کشور به دست مهندسان ایرانی مدیریت شد و مهندسان ایرانی علاوه بر اینکه خسارات و خرابی‌های ناشی از حملات بعثی‌ها را تعمیر می‌کردند، تولید نفت را هم استمرار بخشیدند. شرکت ملی حفاری ایران بعد از انقلاب اسلامی توسط آقای دکتر سعیدی تاسیس شد و اکنون در صنعت نفت جمهوری اسلامی ایران هیچ فناوری وجود ندارد که مهندسان و استادان نفت و گاز کشور از آن بی‌خبر باشند.

حتی محصولینی که در دولت‌های بعد از انقلاب اسلامی به خارج از کشور فرستاده شده‌اند به دانشگاه‌های ایران نامه نوشته‌اند که در اینجا هیچ چیز جدیدی به ما یاد نداده‌اند و آنچه ما در ایران در کلاس‌های درس شما یاد گرفتیم بیش از آن چیزی است که این‌ها به ما آموزش می‌دهند. اگر مشکلی در کار ما وجود دارد در زمینه‌ی به کارگیری برخی از تجهیزات و ابزارآلات فنی است و این با فناوری فرق می‌کند. فناوری دانش فنی است و ما به لحاظ دانش فنی به هیچ وجه عقب‌ماندگی نداریم.

نیازمندی صنعت نفت به شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات نفتی

آنچه ما نیاز داریم برخی تجهیزات نفتی است که توان ساخت آن در داخل نیست و بکارگیری صحیح آنها مستلزم دوره‌های کارآموزی است. این انتقال فناوری نیست. شرکت‌های نفتی خارجی که قرارداد امضا می‌کنند، دوره‌های کارآموزی نمی‌گذارند، شرکت‌های خدمات نفتی این کار را انجام می‌دهند. بنابراین آنچه

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

ما نیاز داریم شرکت خدمات فنی است. شرکت های خدمات نفتی سالهاست در ایران مشغول خدمت گذاری هستند از جمله مثلا شلامبرگر بزرگترین شرکت خدمات نفتی است و جالب اینکه در تمام دوران جنگ تحمیلی شلامبرگر در ایران حضور داشت و کمک می کرد. اینها شرکت نفتی نیستند بلکه اینها خدمات نفتی ارائه می دهند. مثلا فرض کنید در یک چاه نفتی مشکلی به وجود می آید، ریزش می کند یا شبکه های ته چاهی با مشکل مواجه می شوند این شرکتها همیشه این خدمات را انجام می دهد. خدمت در مقابل دستمزد.

ما شبیه کشور افغانستان نیستیم که اگر یک میدان نفتی در آنجا کشف شد ندانیم که چه کاری باید انجام دهیم. آنها هیچی ندارند، ما صد و بیست سال تجربه ی نفتی داریم. ما نیاز به شرکت های نفتی خارجی نداریم که صفر تا صد کار را خودشان انجام دهند و ما تماشاچی باشیم.

چرایی ترجیح وزارت نفت به شرکت های نفتی بزرگ

چرایی ترجیح وزارت نفت به شرکت های نفتی بزرگ را مثل: توتال و شل و بی پی... را بر شرکت های ارائه دهنده خدمات نفتی. وزارت نفت می گوید فرض کنیم شرکت های داخلی سرمایه هم وارد کنند اما آنها در بازپرداخت، سر موعد معین پولشان را می خواهند در حالی که شرکت های نفتی بین المللی اینگونه نیستند و آنها از محل تولید میدان پولشان را می خواهند. و دیگر خیال ما جمع است. دو میلیارد، سه میلیارد هر چقدر است می آورد، یک قرارداد هم می نویسیم که بیست و پنج سال در ایران بماند در این فاصله هم تولید نفت را مدیریت می کند و بابت آن مدیریت پول می گیرد و هم درصدی از نفت را به آنها می دهیم و خیالمان راحت است که پول خود را از میدان نفتی تامین می کند. نیازی هم نیست بانک مرکزی تضمین کند. معلوم است که نیازی به تضمین بانک مرکزی نیست آنها میدان نفتی را در اختیار دارند و دیگر نیازی به تضمین بانک مرکزی ندارند. این حرف دقیقا یعنی اینکه ما خوشحال هستیم که همه کارها دست خارجی ها است و آنها این کارها را انجام می دهند. با این رویکرد آیا می توان رشد کرد؟ حتی ریسک به این کوچکی را هم نمی خواهیم

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

برخی از مسئولان می گویند که ما در دریای عظیم نفت و گاز هستیم و رتبه‌ی اول در دنیا را داریم اما نمی بینند که در زمستان گازی نداریم که به صنایع بدهیم که این نشان دهنده‌ی فقدان اطلاعات صحیح است. چند مفهوم وجود دارد و همان طور که قبلاً گفتیم یکی از آنها نفت درجاست. مثلاً می گویند در ایران ششصد میلیارد بشکه نفت درجا وجود دارد. اگر نفت خام بگویید میگویند که این‌ها چیزی بلد نیستند. در هر رشته‌ای باید با اصطلاحات همان رشته صحبت کنیم. نفت درجا را وقتی حفاری می کنیم و وارد مخزن می شوید به خاطر فشار بالا فوران می کند و وقتی فوران کرد تا دو سه دهه ادامه دارد که به این تخلیه‌ی طبیعی یا اصطلاحاً برداشت اولیه و یا بازیافت اولیه می گویند. در ایران مثلاً میدان نفتی آزادگان در یک لایه‌ش، سی میلیارد بشکه نفت درجا وجود دارد اما فقط نه میلیارد بشکه از آن می تواند با تخلیه طبیعی استخراج شود. یعنی ضریب بازیافت آن تقریباً سی درصد است.

در اهواز یک لایه بازیافت اولیه‌اش یا تخلیه طبیعی‌اش ۶۰ درصد است و بهترین میدان است. میانگین کشور را در نظر بگیرید که مخازن کشور حدوداً ۲۲ تا ۲۵ درصد است. مرحوم سعیدی معتقد بودند به ۲۰ درصد و بعضی معتقدند به ۲۲ درصد و شرکت ملی نفت می گوید ۲۵ درصد. اگر همان ۲۵ درصد را در نظر بگیریم با وجود ۶۰۰ میلیارد بشکه نفت درجا یعنی چه مقدار از آن با تخلیه طبیعی خارج می شود؟ بیست و پنج درصد که می شود صد و پنجاه میلیارد بشکه. از زمان قرارداد داری تا اکنون چقدر نفت استخراج کرده‌ایم؟ حدوداً هفتاد و پنج میلیارد بشکه و تقریباً ۷۵ میلیارد بشکه باقی مانده است. اعدادی که وزارت نفت اعلام می کند از کجا آمده است؟ ذخایر نفتی ما همین است یعنی مقداری که می توانیم بر روی آن برنامه ریزی کنیم و این ۷۵ میلیارد بشکه ذخایر نفتی اثبات شده‌ی ماست. محاسبه‌ای که مرحوم دکتر سعیدی و مهندسان جنوب کردند و بنده نیز در محضرشان بودم و مخزن به مخزن مطالعه شده، نشان می دهد که ذخایر از شصت تا شصت و پنج میلیارد بشکه است. بر اساس محاسبات مرحوم دکتر سعیدی ما اکنون چیزی حدود شصت میلیارد بشکه نفت بیشتر نداریم. اکنون در سال تقریباً ۱.۲ میلیارد بشکه خارج می کنیم که اگر ۶۰ یا همان ۷۵ را بر ۱/۲ تقسیم کنیم یعنی ما تقریباً شصت و دو سال دیگر نفت داریم و این یعنی یک فاجعه برای کشور

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

خواهد بود. پولی هم نداریم که نفت را وارد کنیم. اگر هم به سراغ ازدیاد برداشت برویم یعنی بخواهیم تزریق گاز، تزریق آب و یا تزریق گاز کربنیک داشته باشیم این هم می تواند یک راهکار باشد اما رقمی قابل توجه نخواهد بود.

بحران انرژی (نفت و گاز) بزرگترین تهدید امنیتی – اقتصادی کشور

چرا بحران انرژی (نفت و گاز) بزرگترین تهدید امنیتی-اقتصادی کشور در سال های آینده خواهد بود؟ نفت به گونه ای نیست که یک روزه تمام شود و بگوییم که دیگر نفت و گاز نداریم. این آرام آرام پیش می آید. یعنی باید کسی باشد که ضرب کند که ما ده سال دیگر مثلا نزدیک سیصد میلیون متر مکعب گاز را از دست می دهیم این یک افق چشم انداز است حالا ما چگونه می توانیم آن را جایگذاری کنیم؟ این یک فرآیند خزانده است فکر نکنید که بعد از سی سال نفت و گاز نداریم بعد همه می نشینیم و میگوییم خب حالا چه کاری انجام دهیم؟ آن موقع دیگر کار از کار گذشته است مثلا اکنون مشاهده می کنیم که زمستان گاز نمی رسد که این یک نشانه است. متفکر کسی که این موضوع را درک کند و پیامدهای آن را متوجه شود.

غرب سلطه جو و ابادی آن که همین لیبرالیست ها هستند در انتظار آن روز نشسته اند. منتظر روزی هستند که غفلت مسئولان استمرار پیدا کند و بحران های اجتماعی جامعه را فرا بگیرد. ما اکنون گوش زد می کنیم که این بحران به وجود آمده است، در زمستان گاز صنایع را قطع می کنند و بعد برخی مسئولین از صادرات گاز صحبت می کنند. آنها در خواب خوش هستند که همان ضرب المثل معروف است که می گوید: شتر در خواب بیند پنبه دانه، گهی لپ لپ خورد گه دانه دانه.

اکثر ما مثل شتر در خواب هستیم و دلیل آن این است که اکنون این موضوع را جدی نمی گیریم که مثلا مصرف بنزین صد و بیست میلیون در روز شده است وضع آلودگی هوا که روشن است و خودروسازان در حال سبقت گرفتن در تولید خودرو هستند. حالا بحث واردات خودرو هم مطرح است دیگر آدم اصلا می - ماند که در این کشور در حال انجام چه کاری هستند؟ بنزین کجاست که داخل آن بریزید؟ این اتومبیل کجا

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

باید راه برود؟ کدام خیابان یا پل را بسازیم؟ با پول ملتی که خانه ندارند شما پل می‌سازید برای اینکه ماشینی که از خارج وارد می‌کنید روی آن پل حرکت کند؟ نوکر لیبرالیست بودن تا چه زمانی؟ سیاست‌های ما باید مبتنی بر اطلاعات باشد. به وزیر نفت بگویید آیا آنچه را آقای درخشان می‌گوید قبول دارد؟ اگر قبل از اعتراف آقای مشکین‌فام بود که جوابش خیر بود و می‌گفت که ما تا صدسال دیگر گاز داریم اما حالا با اعتراف آقای مشکین‌فام چه می‌خواهید بکنید؟ ایشان لابه‌لای صحبت‌های‌شان گفته‌اند که پول بدهید تا موضوع را حل کنیم. چه کاری می‌خواهید انجام دهید؟ به شرکت‌های خارجی می‌گویید که بیانند و سکو بگذارند؟ حرفی که بنده از ده سال قبل آن را گفته‌ام که راهکار پارس جنوبی نصب سکوه‌های فشار است در آن موقع هزینه‌اش دو میلیارد بود. گفتم که بیایید و دانشکده‌های فنی و صنعتی را در جهت ساخت سکو هدایت کنید همچنین در ساختن توربین‌های عظیم و کمپرسورهای عظیم که بتواند مکش گاز کهنه را انجام دهد. کشوری که می‌تواند موشک درست کند با آن کیفیت آیا نمی‌تواند توربین درست کند؟ معلوم است که می‌تواند اما مسئولان ضرورتش را متوجه نمی‌شوند.

اکنون انرژی هسته‌ای چند درصد انرژی کشور را تامین می‌کند؟ هرچه این عدد را بالا در نظر بگیریم به دو درصد نمی‌رسد و در آینده هم به ۵ درصد نمی‌رسد. درصد انرژی تجدیدپذیر شامل باد و خورشید به زحمت به چهار، پنج درصد می‌رسد. هر مقدار هم که سرمایه‌گذاری کنیم نهایت به ده درصد برسد بقیه انرژی مورد نیاز را از کجا فراهم می‌کنید؟ هیچ چیز تاکنون جای نفت و گاز را نگرفته است. حال راهکار چیست؟ باید تمام کارخانه‌های اتومبیل‌سازی را تعطیل کنید و تمام خودروها را دور بریزید و فقط اتوبوس و قطار بسازید. می‌گویید که مردم ناراحت می‌شوند، نه مردم ناراحت نمی‌شوند بلکه این پولدارها هستند که ناراحت می‌شوند. تا زمانی که توده‌های مردم را دارید از چیزی نترسید.

در موضوع اقتصاد، انقلاب اسلامی در مرحله‌ی کیش و مات قرار دارد به ما کیش داده‌اند و ما در خواب هستیم. بنده معتقد به این نیستم که مات شده‌ایم بلکه کیش داده‌اند اما مات نشده‌ایم راهکار این است که زیر این صفحه‌ی شطرنج بزیم و بساط این بازی را بهم بریزیم. حضرت امام فرمودند که ما بی‌صاحب

بیست سال تلاش بی حاصل در حوزه نفت و منافع ملی

نیستیم، کنار بزنید این لیبرال‌ها را، کنار بزنید این غرب‌زده‌ها را. تمام غرب‌زده‌ها و تمام کسانی که لیبرالیستی فکر می‌کنند را باید کنار بگذاریم و نظامی درست کنیم مبتنی بر حمایت از مستضعفان و قدرت در دست مستضعفان.

در موضوع اقتصاد، انقلاب اسلامی در مرحله‌ی کیش و مات قرار دارد به ما کیش داده‌اند و ما در خواب هستیم. بنده معتقد به این نیستم که مات شده‌ایم بلکه کیش داده‌اند اما مات نشده‌ایم راهکار این است که زیر این صفحه‌ی شطرنج بزنیم و بساط این بازی را بهم بریزیم. حضرت امام فرمودند که ما بی‌صاحب نیستیم، کنار بنزید این لیبرال‌ها را، کنار بنزید این غرب‌زده‌ها را. تمام غرب‌زده‌ها و تمام کسانی که لیبرالیستی فکر می‌کنند را باید کنار بگذاریم و نظامی درست کنیم مبتنی بر حمایت از مستضعفان و قدرت در دست مستضعفان.